

de'žə:nə | ☐ SSKJ
deževje ▶ de'žə:jə (**Bo** tudi -a) -a (in de-) s
 ⟨ ⟩ nš *deževje*: u tēmə de'žə:jə z ut'ruo:-
 kə ša 'vən_a 'mó:rəš 'jət | ☐ +
deževnica ⇒ VODA
deževnik ⇒ ČRV
dežnik ⇒ OMRELA
dežurati ▶ de'žurat -əm (in de-) nd. ⟨ ⟩ 1.
dežurati: "šè:rkə bə d'ruk_'edə de'žur-
 rə 2. šalj., nov. *bedeti, čakajoč na koga*:
 'ma:ma ja də t're:γ 'zutrə de'žuraža, kə
 me 'ni b'lə da'mə: | ☐ SSKJ, SP 1962
 ▶ **dežuren** ▶ de'žuren -rna -ə (in de-) prid.
 ⟨rod. ed. m. sp. -rnəga⟩ *dežuren*: 'kè:r
 'dò:xter ja pa 'duo:nz de'žuren? | ☐
 SSKJ, SP 1962
dežurna ▶ de'žurna -e (in de-) ž ⟨rod. mn.
 -nəx⟩ *dežurna*: a ja 'ma:ma 'duo:nz de-
 'žurna? | ☐ SSKJ
dežurni ▶ de'žurnə -nəga (in de-) m živ. ⟨ ⟩
dežurni: "urlep ja de'žurnə | ☐ SSKJ
diamant ▶ de'ja'má:nt -a (in di-) m ⟨ ⟩ 1.
diamant [kamen]: p'rə: de'ja'má:nt 'má: na
 'pa:rstanə 2. *diamantno rezilo*: z dija-
 'má:ntə pra'rə:žə 'ša:jbə | ☐ SSKJ, SP
 1962
dieta ▶ de'jə:ta -'jə:te (in di-) ž ⟨ ⟩ *dieta*
 [predpisana prehrana]: a se 'ti dɹ'žiš
 de'jə:te? • žə štər'na:jst 'let [ja na
 de'jə:te ([= 'má: de'jə:te) • sxujsa'vá:l-
 na di'jə:ta • di'jə:ta za [ža'ɬə:c (: 'žə:č)
 | ☐ SSKJ, SP 1962
digati ▶ 'dɪgat -əm d.+nd. ⟨'dige ita.⟩ čustv.,
 redk. d. koga *zbuditi, buditi koga* [po-
 vzročati prehanjanje iz spečega stanja
 v budno]: 'nɪe: me prax'má:žə 'dɪgat •
 g'da:j sɛ ga pa 'dɪgaža? | ☐ ⇒ BUDITI ☐
 Plet. ≠
 ▶ **digati se** ▶ 'dɪgat se -əm se d. ⟨⇒ DIGA-
 TI⟩ čustv., redk. *vstati* [po spanju, počit-
 ku]: kə ja b'la: 'ura 'še:st p'ruo:č, sɪ
 se pa 'ka:r 'dɪgə | ☐ ⇒ DIŽI SE ☐ ⇒ VSTATI
 ☐ Ø
dihanje ▶ 'dixəne (**Bo** tudi -e) -e s ⟨ ⟩ nš
dihanje: 'dixəne se ja 'čužə | ☐ +
 [Tomineš 1903: 14: or. ed. »dihanьm«]
dihati ▶ 'dixat -əm star., redk. 'dišam nd.
 ⟨dixə -te in 'dišə (in 'diš) -šte; 'dixə
 -xaža -ə) *dihati* 1. **a** [zajemati zrak v
 pljuča in ga iz njih iztisnati]: 'tɪ:škə
 'dixəm • 'dixə čaz 'nə:s (: 'us'te) • 'zɛt
 'ma:ra 'dixat (*mora priti v stik z*
zrakom) – za 'çə:kəl na s'mə:š p'ɬə:šçəz
 'da:t **b** [izdihavati]: 'nɪe: mɛ 'dixat
 u_ɹ'šɛ:sə 2. redk. [z odprtimi usti rahlo
 iztisnati zrak]: u 'ruo:ke sɪ sɛ 'dixə •
 ⇒ dihati ko star MEH | ☐ +

dihot ▶ 'dixət' medm. ⟨ ⟩ klic konju *hovt, na
 desno* | ☐ HOT, TIBO, TIBOHOT ☐ *Konj gre
 na desno tudi, če voznik brez klica
 sunkoma poteguje vajet.* (⇒ BISTEHAR)
 ☐ Ø (Šivic-Dular 1984/85: 150)
diht ▶ 'dixt -a m ⟨ ⟩ ♦ 1es. v **diht** spustiti
poravnati z debelinskim strojem: 'dɪe:-
 skə smə u 'dixc_()pəs'tilə • **na diht**
zatesnjeno, neprepustno, nepredušno:
 'gá:s'má:ska ja na 'dixt na'rè:ta • 'ká:ŋ-
 gža se na 'dixt 'za:pra • 'xiša na s'mə:š
 na 'dixz_()'a:pɹt | ☐ Ø
dihati ▶ 'dixtat -əm nd. ⟨'dixtə ita.⟩ *te-
 sniti a* [zapirati, zmanjševati reže, da
 tekočina ne uhaja]: pək'rəu (: 'dixtəŋga
 : 'pɪpa : 'va:knə) za'nəž 'dixta **b** [prile-
 gati se čemu tako, da ni reže, reži]:
 'gá:s'má:ska na 'dixta | ☐ Ø
dihtega ▶ 'dixtəŋga -e ž ⟨ ⟩ *tesnilo*: 'dix-
 təŋga na dɹ'zi (= 'dixta) • 'dixtəŋga bə
 za za'mə:net | ☐ Ø
dihterica ▶ 'dixterca (in -tə-) -tərcə ž ⟨ ⟩
 1es. *debelinski stroj*: smə 'dɪe:skə čaz
 'dixtercə spəs'tilə, smə pa 'rɪe:klə –
 »tə: smə pa u 'dixc_()pəs'tilə« | ☐ Ø
dihur ▶ de'xur -ja (in di-) m živ. ⟨ ⟩ *dihur*
 [žival]: de'xur ja u'se: 'kura pə'dušu •
 poud., za ljudi **smrdeti ko dihur zelo,**
močno smrdeti: smər'diš pa 'kə de'xur
 (☐ ⇒ smrdeti ko KUGA) | ☐ SMRDET ☐ +
dija ▶ 'dija medm. ⟨ ⟩ **a** klic konju *naprej b*
 šalj., klic človeku *izraža poziv za začē-
 tek, nadaljevanje poti*: strɪç, 'nə,
 'dija! | ☐ ⇒ HEJ ☐ **k** a: *Namesto tega*
*klica se rabi tudi cmokljaj (v medna-
 rodni fonetični abecedi [o]).* ☐ Ø (SSKJ
 dijo)
dijak ▶ de'jâ:k -a (in di-) m živ. ⟨ ⟩ nov.
dijak: a 'ti sɛ 'de: de'jâ:k? | ☐ +
dile ▶ 'dile 'dil ž mn. ⟨ ⟩ 1. *podstrešje*:
 lɛ'má:rcə 'má:m na 'dilex • z 'dil sɪ
 'šə:, sɪ pa pə š'tə:ŋgex 'duo: 'pá:du • na
 'dilex smə 'mé:lɛ 'kuxnə • 'dile (= pə
 'dilex) 'ma:rmə pəš'té:let 2. šalj. *nosna*
votlina: x'ri:e:n me nə'mičkənə s'tarža
 gɹə pə 'dilex • slabš., šalj. **imeti po-
 šteljano** [**po dilah** ([= navrhni ipd.)
biti duševno zdrav, uravnovešen: ta
 'žə:nska pa 'ne:ma pəš'té:lənə pə 'dilex
 • a 'mis'ləž, da 'má: pəš'té:lənə pə
 'dilex? • šalj. **vleči** (: potegniti ipd.) **na**
dile glasno smrkati: 'nɪe: 'nə 'ta:k na
 'dile u'lɛ:çt – us'ma:rknə 'se! | ☐ +
dim ▶ 'dɛm (in 'dɪm) 'dɪma m (im. mn. 'di-
 mɛ) *dim a* nš [plinil]: 'dɛm se ka'di vən s
 'pɪe:čə • 'ká:g 'dɛm se u'z'dɛ'guja 'təmle
 'duo:l! • čəga'rɛ:t'nə 'dɛm • 'dɛm ut_:'e-